

28 SZAVAD VILÁGOSSÁG AZ UTAMON

Bibliai ismeretterjesztő füzetek

**Megjelenik a Keresztény Értelmiségi Kör
és az Agapé Kiadó gondozásában a Hitélet folyóirat mellékleteként**

28A – JÉZUS GALILEÁBAN

János bebörtönzése után Jézus hivatalosan is megkezdte küldetését. Ezt szülőhazájában, Galileában kezdte, ahol Heródes, a Keresztelő kivégeztetője uralkodott. Kimondhatatlan energiával „bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógákban, és ördögöket űzött ki.” (Mk 1,29; olvassa el a B46-ot.)

A tömegek mindenfelől tódultak hozzá, hogy hallgassák. Az első csodák hitelesítették szavait: a szegények lelkesedve meséltek arról, hogyan szabadított meg egy megszállottat (Mk 1,23–28), hogyan gyógyította meg Péter anyósát és sok más beteget (29–34). Mindez nagy hasznára volt Jézusnak a sokat ígérő kezdetnél. Valódi tavasz érkezett el, Galilea tavasza. Mennyi ideig tartott ez a csodálatos időszak? Csak annyit tudunk meg Márk, Máté és Lukács beszámolóiból, hogy a galileai szolgálat lényegében Jézusnak a szenvedés előtti tetteiben és tanításában jut kifejezésre.

ISTEN ORSZÁGA

Jézus galileai igehirdetésének a központi és alaptémája az Ország, amelyet Márk és Lukács a Isten országaként fogalmaz meg, míg Márk – mivel a zsidó hagyomány idegenkedett Isten nevének kiejtésétől –, a mennyek országa néven emleget. A „mennyek országa” kifejezést mindenki használta, s a nép könnyen megérthette, amikor Jézus ezt a fogalmat ünnepi beszédeiben említette.

Az Isten országa képének mély gyökerei vannak az Ószövetségben. Így amikor Gedeon és Sámuel előálltak az ötlettel, hogy Izraelnek nem kell a többi néphez hasonlóan királyt választania, akkor ezt

azzal indokolták meg, hogy Jahvé Izrael királya (Bír 8,23; 1Sám 8,7).

– A próféták és a zsoltárok több verse említi, hogy Jahvé Izrael királya minden nép királya és hogy ő a természet királya (pl. Iz 6,5; Jer 10,7 és 10; Zsolt 93,1 k és 95,3 kk).

– A próféták és a zsoltárok úgy is említik Istent mint harcos királyt és bírát, mivel az ókori keleten ilyenek voltak a királyok (Jer 25,30–38; Zsolt 2 és 60)

Kétségtelen, hogy az Isten Országa a próféták – elsősorban Izajás – hatására inkább erkölcsi színezetet kapott, s csak másodsorban politikait. Ez például abból is látszik, hogy az emberek a sínai törvény betartásával ismerték el Jahve királyi mivoltát (Iz 32,15–17; 33,22). Jahvé elé csak a megtört szívű, alázatos személyek járulhatnak.

Más nemzetek nem vallották Jahvé szuverenitását. Amikor Izrael államalapításba kezdett, akkor is felmerült a kérdés, hogyan lehet Jahvé a királya egy olyan népnek, amely nem létezik... Egyes próféták és a nép zöme úgy vélte, hogy Isten országa megalapításának a feltétele a szent föld felszabadítása, Izrael országának a megalapítása, Isten rendkívüli beavatkozása, hogy leigázzák a pogányokat és az, hogy Jeruzsálemet tegyék a világ központjává.

Amikor a Názáreti Jézus 28 vagy 29 tavaszán megkezdte nyilvános működését, az állam, az ország fennmaradásának reménye szinte szertefoszlott a nép körében, hiszen a rómaiak uralkodtak fölöttük, de annál élénkebben várták Isten országát. Ennek ellenére a nép elsősorban politikai megsabadítóra vágyott, aki majd felvirágoztatja az orszá-

got, és anyagi jóllétet biztosít Ábrahám leszármazottja számára. Ez megnyilvánult abban a kérdésben is, amelyet a Zebedeus fiúk édesanyja (Mt 20,21) intézett Jézushoz, de kicsengett az apostolok kérdéséből is Jézus mennybementé előtt: „Uram, mostanában állítod helyre Izrael országát?” (ApCsel 1,6). Sokak számára „Isten országa” csak eszköznek számított Izrael céljainak elérésében.

JÉZUS ÖRÖMHÍRE

Jézus az imént említett felfogások ellensúlyozásának érdekében az Isten országáról szóló örömhír hirdetéséhez a tiszta forrásból merít, hogy azt aztán a tökéletességig vigye. Hallgatóinak nem veti durván a szemére, hogy téves elképzeléseket táplálnak, hanem egyszerűen új fajta módon, sőt újdonságként tárja eléjük Isten országát. Ebben a próféták irányvonalára alapoz (olvassa el a B47-et és a C87-et).

Jézus szavait hallván a názáreti és a kafarnaumi zsinagógában a nép azt kérdezte: „Ki ez? Tanítása egészen új, s akkora a hatalma, hogy még a tisztátalan lelkeknek is tud parancsolni, s azok engedelmeskednek neki” (Mk 1,27). A lényegét Jézus egyszerű és közérthető szavakba foglalja: „Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban” (Mk 1,15).

BETELJESEDETT AZ IDŐ

Azzal a kijelentésével, hogy „elérkezett az idő” Jézus kijelenti, hogy itt van Jahvé látogatásának napja, amiről a próféták szóltak egészen Keresztelő Jánosig. Jézus jelenléte döntő, ezért másban nem kell remélni. Jézus jelenlétével Isten terve és a nép várakozásai beteljesültek.

Erre emlékeztet bennünket az a jelenet is, amikor megkeresztelkedése után Jézus első ízben látogat el Názáretbe (Lk 4,16–22). Az aznapi igeszol-

gátat keretében felolvass egy részletet Izajás prófétától (61,1–2), de hozzáteszi, hogy az újdonság abban rejlik, hogy „Ma beteljesedett az Írás, amit az imént hallottatok.” Jézus tehát az a Próféta, aki megváltja Isten népét.

ELÉRKEZETT AZ ISTEN ORSZÁGA

Jézus csodái annak a jelei, hogy érkezett Isten országa, mely megtöri a sátán hatalmát, győzedelmeskedik a bűn és a halál fölött (Mt 12,28). Jézus egy új és végleges rend áll fel, amely összhangban van Istennek, a Teremtőnek és Megváltónak szuverén akaratával. Ez az új világ(rend) hasonló:

- a földre vetett maghoz, amely növekszik és termést hoz (Mk 4,26–29);
- szerény kezdetek között éled, de valami titokzatos erő a teljes tökéletességre és megvalósulásra viszi (Mk 4,30–32);
- úgy hat, mint a kovász a tésztában (Mt 13,33);
- ellenkezésbe ütközik, ezért állandó küzdelmet jelent (Mt 13,24–30);
- számít az Ország minden tagjának erőfeszítésére: Isten ajándékainak ne csupán befogadói legyünk, hanem küzdjünk, hogy rajtunk keresztül tevékenykedjen (Mt 25,14–30);
- beteljesülése akkor valósul meg, amikor az Emberfia megdicsőül (Mt 25,31–46 – olvassa el a C 88-at és 89-et).

TÉRJETEK MEG, ÉS HIGGYETEK AZ EVANGÉLIUMBAN

A megtérés és a hit annak a döntésnek a két pillére, amelyet az embernek kell meghoznia Isten országával kapcsolatban. A boldogságokról szóló jézusi tanítás és a hegyi beszéd elmondja, hogy miben áll a megtérés és a hit. Egy kereszténynek gyakran kellene olvasnia a Mt 5–7 és a Lk 6,20–49 evangéliumi részeket.

28B – KIEGÉSZÍTŐ OLVASMÁNYOK

Galilea a Genezáreti tótól és a Jordántól nyugatra eső vidék; fekvéséről jó áttekintést nyújt Palesztina térképe (de az ószövetségi és újszövetségi szövegek nem pontosan ugyanazt a területet jelölik Galileával). Valószínűleg már Salamonnak le kellett mondania egy részéről (1Kir 9,11); a számkivetés után még Galileában maradt zsidó népesség annyira összeolvadt a nemzsidókkal,

hogy a maradék zsidókat a Makkabeusok idején átvitték Judeába (1Mak 5,23) és a „pogányok Galileájáról” lehetett beszélni (Mt 4,15). Végül Heródes királyi birtokának egy része lett (Kr. e. 40–4), utána pedig fia, Heródes Antipász sorsrésze (Kr. e. 4 – Kr. u. 39), aki alatt Keresztelő János (Lk 3,1) és Jézus a Genezáreti Názáretből jött. Galileának saját tájszólása volt (Mt 26,73).

Jeruzsálemnek a törvényhez hű körei lenézték lakóit (vö. Jn 7,41). A zelóták mozgalmának egyik főhelye volt. Jeruzsálem végleges lerombolása után a rabbinikus tanítás egyik középpontja lett.

Kafarnaum város a Genezáret-tó északnyugati partján, vámállomás (Mt 9,9; határ a Heródes Antipász és Heródes Fülöp kormányozta terület között), római csapatokkal (Mt 8,5–13; Lk 7,1–10), Jézus működése nagyrészének középpontja, „az ő városa” (Mt 4,13; 9,1), sok csoda színhelye. Mint Korazint és Betszaidát, Kafarnaumot is elátkozta Jézus, mert elutasították ott (Mt 11,23).

Zsinagóga („gyülekezet”): egy zsidó ekkori gyülekezési helye (ritkán: maga a gyülekezet). A templom pusztulásával (Kr. e. 586) és a számkivetéssel lehetetlenné vált az áldozati istentisztelet; éppígy nem volt mód rá a diaszpórában. Így igeistentiszteletre szorítkoztak (ima, szentírásolvasás és magyarázat, áldás). Jézus korában a Földközi-tenger egész vidékén, sőt magában Jeruzsálemben is voltak zsinagógák. Gazdáik gyakran meghatározott zsidó csoportokból voltak (pl. az alexandriaiak zsinagógái). Ezek voltak a szétszórta zsidóság szellemi hazái. Többnyire innen indult ki az apostolok igehirdetése (pl. ApCsel 13,14; vö. Mk 1,39; Lk 4,16–21): nélkülük kezdetben nehéz lett volna a kereszténység terjedése; ezenkívül az új örömhír hirdetése először a zsidóknak szólt (vö. Mt 10,6), de azok többnyire elutasít-

tották. A zsinagóga berendezésére vonatkozó legtöbb előírás bibliautáni. A régi zsinagógáknak pompás ábrás mozaikpadlójuk és freskóik vannak (Dura-Europosz).

Megszállottság – gonosz szellem uralkodása az emberen; az Ószövetségben csak néha említi (pl. Saulról: 1Sám 16,14–16), az Újszövetség gyakrabban. Az Evangéliumok elmondják, hogyan kínozza a tisztátalan szellem a megszállottakat (Mk 1,26), tagjaik nincsenek hatalamunkban többé, erőszakosak és dühöngők (vö. Lk 8,27–31), némák és vakok (Mt 12,22). Jézus sok megszállottat meggyógyít (Mt 4,24); legyőzi szavával a gonosz szellem hatalmát (vö. Mk 9,17–27) és „sok démont” kiűz (Mk 1,34). A modern magyarázat hajlik arra, hogy a megszállott pszichikai betegségnek magyarázza, amelyet akkor tudatlanságból ördögi befolyásnak tulajdonítottak és gyógyítása szuggesztív úton ment végbe. Mindamellet ma általánosan elismerik, hogy az ördögök kiűzéséről szóló tudósítások az Evangéliumi hagyomány legősibb rétegéhez tartoznak. Jézus jóhírének magva: az ő személyével megtört a sátán hatalma e világban, s érkezett Isten országának ideje. Ennek jele csodatevő ereje a megszállottak meggyógyításában (vö. Mt 12,22–30).

28C – ELMÉLKEDÉSRE ÉS MEGBESZÉLÉSRE AJÁNLOTT SZÖVEGEK

87 JÉZUS MEGHIRDETI ISTEN ORSZÁGÁT

Amikor a két férfi Jézushoz ért, előadta: „Keresztelő János küldött el minket hozzád, hogy kérdezzük meg: Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk?”

Épp sokakat meggyógyított különféle bajokból, betegségek-ből, és megszabadított gonosz lelkektől, a vakoknak pedig visszaadta a látásukat.

Ezért így felelt nekik: „Menjetek és jelentsétek Jánosnak, amiket láttatok és hallottatok: vakok látanak, sánták járnak, leprások megtisztulnak, süketek hallanak, halottak feltámadnak, a szegényeknek meg hirdetik az evangéliumot.

Boldog, aki nem botránkozik meg rajtam!”

Lk 7,20–23

Ekkor egy ördögtől megszállt, vak és néma embert vittek hozzá. Meggyógyította, úgyhogy beszélt és látott.

A nép ámulva kérdezgette: „Csak nem ő a Dávid fia?”

Ennek hallatára a farizeusok így nyilatkoztak: „Belzebulnak, a gonosz lelkek fejedelmének nevében űzi ki a gonosz lelkeket.”

Jézus belelátott gondolataikba és így szólt hozzájuk: „Minden önmagával meghasonlott ország elnéptelenedik, minden önmagával meghasonlott város vagy ház elpusztul.”

Ha a sátán űzi ki, meghasonlik magával. Hogyan állhat fenn akkor az ország?

Ha én Belzebul segítségével űzöm ki a gonosz lelkeket, a fiaitok kinek a segítségével űzik ki? Így ők lesznek bíraitok.

De ha én Isten Lelkével űzöm ki a gonosz lelkeket, akkor már elérkezett hozzátok az Isten országa.

Mt 12,22–28

88 ISTEN ORSZÁGA LASSAN NÖVEKSZIK

Egy másik példabeszédet is mondott nekik: „A mennyek országa hasonlít a mustármaghoz, amelyet fogott a gazda és elvetett földjében.

Ez kisebb minden más magnál, amikor azonban felnő, nagyobb minden veteménynél, fává terebélyesedik, úgyhogy jönnek az ég madarai, s fészket raknak ágai között.”

Mt 13,31–32

Ismét más példabeszédet mondott: „A mennyek országa hasonlít a kovászhoz, amelyet fogott az asszony, belekeverte három mérő lisztbe, s az egész megkelt tőle.”

Mt 13,33

Más példabeszédet is mondott: „A mennyek országa hasonlít ahhoz az emberhez, aki jó magot vetett a földjébe.

Amikor szolgálai aludtak, jött az ellensége, és konkolyt szórt a búza közé, aztán elment.

A vetés szárba szökött és kalászt hányt, de a konkoly is felütötte a fejét.

Mt 25,31–34

A szolgák elmentek a gazdához és megkérdezték: Uram, ugye jó magot vetettél földedbe? Honnét került hát bele a konkoly?

Az így válaszolt: Ellenséges ember műve. A szolgák tovább kérdezték: Akarod, hogy elmenjünk és kigyomláljuk?

Nem – válaszolta –, nehogy a konkolyt gyomlálva vele együtt a búzát is kitépjétek!

Hagyjatok, hadd nőjön mind a kettő az aratásig! Aratáskor majd szólok az aratóknak: Előbb a konkolyt szedjétek össze, kössétek kévébe és égessétek el, a búzát pedig gyűjtsétek csűrőmbel!”

Mt 13,24–30

89 AZ ORSZÁG AZ IDŐK VÉGÉN JÖN EL A MAGA TELJESSÉGÉBEN

Amikor eljön dicsőségében az Emberfia és vele minden angyal, helyet foglal főséges trónján.

Elébe gyűlnek mind a nemzetek, ő pedig különválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor különválasztja a juhokat a kosoktól.

A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára.

Aztán így szól a király a jobbján állókhöz: Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot!

Mt 25,31–34

28D – ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Egészítse ki Márk 1,39 mondatának hiányzó részeit:

S bejárta .....Galileát,
..... a zsinagógákban, és
..... űzött ki.

2. Melyik Jézus galileai igehirdetésének a fő témája?

3. Miért használja Máté a „mennyek országa” kifejezést az „Isten országa” helyett?

4. Miért ellenezte Gedeon és Sámuel azt, hogy Izraelt királlyá nyilvánítsák?

5. Mit remélt a nép Istentől Jézus idejében?

6. Mely alapvető üzenetek olvashatók ki a Márk 1,15-ből?

–

–

–

7. Hogyan kommentálta Jézus azt a részletet, amelyet felolvasott az Iz 61,1–2-ből a názáreti zsinagógában?

8. Mit üzen ma a búza között növekedő konkolyról szóló példabeszéd? (Mt 13,24 köv – adjon személyes választ)